

Skjæppen var nu den sidste toppede Lønne eller Skjæppe, hvormed man maalte, for at udmaale et Pund Korn. Det er altsaa klart, at Opmaalet er traadt i Stedet for det i den tidligere Ret hjemlede Topmaal. Det er nu vistnok temmelig usikkert, om man er i Stand til at udfinde, hvad der er den historiske Anledning til dette Topmaal, og om det skyldes Hensynet til Kornets Svind, hvorfor jo ganske sikkert den Omstændighed kan tale, at Opmaalet er forskelligt for Havre og de andre Kornsorter, Noget, der ganske naturlig sættes i Forbindelse med, at Havren svinder mere end de andre Kornsorter. En anden Formodning, som ogsaa er opstillet, og som efter de historiske Forhold ikke kan siges at mangle al Grund, er den, at Topmaalet har været bestemt, for at den, der paa Tiendetagerens Vegne modtog Kornet og saa igjen skulde aflevere det efter Maal, kunde have fulbt Maal, altsaa for at Ridsfogden, eller hvem det nu kunde være, kunde have fulbt Maal at lægge fra sig og maafse i Forbindelse dermed nogen Indtægt. Det turde heller ikke være umuligt, at begge disse Momenter have været medvirkende til Bestemmelsen om Topmaalet; men fuld Klarhed vil man neppe kunne vinde over dette Forhold. Det antager jeg imidlertid heller ikke i og for sig vil være en nødvendig Betingelse for at forstaa de herhenhørende Bestemmelser. Sagen er nemlig den, at de Tiendekornydelsers, som omtales i Forordningerne af 1683 og 1698, ere andre Udelsers end de, med hvilke vi have at gjøre i det foreliggende Lovforslag og overhovedet kjende i nyere Dage. De Korntiendeydelsers, som Forordningen af 1683 angaar, ere de, der erlagdes af Fæsterne af Tienden til Tiendetageren. Det var noget meget Almindeligt, hvorom der findes Bestemmelser i Loven, at Tiendeieren ikke selv eller ved Andre oppebar Tienden i Kjørven, men at han fæstede den bort og af Fæsteren modtog Tiendekorn som Vederlag for dennes Oppebørselsret. Det er utvivlsomt til saadant Tiendekorn, at Forordningerne af 1683 og 1698 sigte. Det fremgaar aldeles klart af en Forordning af 30te August 1687, som giver de nærmere Regler for Gjensjæmsførelsen af Forordningen af 1ste Mai 1683, og som netop ogsaa kan oplyse, hvor uendelig mangfoldige forskellige Maal der gjaldt paa de forskellige Steder, og hvor store Vanskeligheder der var ved at bringe disse tidligere gjældende Maal i Overensstemmelse med det mere rationelle Maal, som Forordningen af 1683 indførte. Det forekommer mig, at Forordningen af 1687 afgiver et utvivlsomt Datum for, at det vilde være urigtigt at antage, at i sin Tid Topmaalet og senere Opmaalet skulde være det Midde, hvorved man udjævne de Forskjellen mellem de tidligere gjældende Maal og det senere Maal, altsaa Forskjellen mellem den saakaldte Tre-Lønne-Lønne eller Christian den Tjertes Lønne og den Lønne, der blev ind-

ført ved Forordningen af 1683. Det staar altsaa fast, navnlig efter nogle Bestemmelser i Forordningen af 1687, at de Tiendekornydelsers, som omtales i Forordningerne af 1683 og 1698, ere andre end de, hvorom der nu er Spørgsmaal, thi de Tiendekornydelsers, hvorom der nu tales, ere de, der ere normerede enten ved Foreninger eller ved Kjendelsers mellem selve Tiendetagerne og Tiendeyderne. I det andet Thing er det blevet udtalt, at der har manglet Berettigelse til at overføre Bestemmelserne i Forordningerne af 1683 og 1698 paa disse senere kjendte Korntiendeydelsers. Denne Udtalelse kan jeg for mit Vedkommende ikke tiltræde, men jeg tror ikke, at det er nødvendigt at fordybe sig videre i en Underjøgelse af dette Spørgsmaal, thi under alle Omstændigheder staar det fast i Følge en sikker baade administrativ og juridisk Praxis, at den Regel gjælder for Tiendeforeninger og Kjendelsers, som ere ældre end Lov 1852, at, naar Intet i dem udtales om Opmaalet, har Tiendetageren Ret til at forlange Tienden ydet med Opmaal, altsaa for hver Lønne Tiendekorn efter Foreningen eller Kjendelsen en Lønne Korn plus 1 Tjerdingfar eller 1½ Tjerdingfar ved Havre. Men det forekommer mig paa den anden Side at være umiskenligt, at den saaledes gjennem en sikker Praxis fastslaaede Retregel staar i nøie Forbindelse med Indsvindingshensynet som det Bestemmende for Opmaalet. Den — saa vidt jeg har set — første udførligere Udtalelse om den Regel, jeg før nævnte, findes i en Kancellistrivelse af 1ste December 1827. Denne Udtalelse gaar ud paa, at Vedkommende har Ret til Opmaalet, og grunder det netop paa, at Kornet svinder, og motiverer ogsaa Forskjellen i Opmaalets Størrelse, eftersom det er Havre eller andet Korn, ved den før nævnte Henviisning til, at Havre er den af de forskellige Kornsorter, der svinder mest. Men det turde dog maafse ogsaa være saa, at man paa andre Punkter kan paavise den indre Forbindelse, der er mellem Indsvindingshensynet og den gjældende Retregel. Jeg vil forøvrigt bemærke, at, naar jeg her nævner et Par Forhold, som høre herhen, maa jeg erkjende, at jeg tildels mangler de nødvendige Forudsætninger for rigtig at vurdere dem. Jeg tror, at der er mange ærede Medlemmer i Thinget, som ville være i Stand til at kunne udtale sig sikkrere om disse Punkter end jeg. Jeg har en Formodning om — men andet kan jeg ikke sige — at man ikke ved Fasthættelsen af Tiendekornet som Vederlag for Udelse i Kjørven er gaaet ud fra, at en Lønne Tiendekorn er en Lønne Korn plus et Tjerdingfar. Det er ikke dette Udgangspunkt, man har taget, hvilket jo vilde have ført til en Formindskelse af det Lønneantal, der blev fastsat som Vederlag for Foreningen eller i Kjendelsen. Derimod tror jeg, at man har taget det Udgangspunkt, at en Lønne Tiendekorn er en Lønne Korn, og har ladet Opmaalet ligge, netop fordi man be-